

Rigler Gusztáv

A nagy magyar higiénikusok egyike, *Fodor József* szellemi örökségét volt hivatva megőrizni, továbbfejleszteni és generációknak átadni a kontinuitás magasigényű biztosításával. *Gortvay* írta róla egyetemi tanárságának negyedszázados évfordulóján: „*Mindig szoros kapcsolatban állott a gyakorlati közegészségügy szántóvetőivel és tudományos működésében is a gyakorlati élet igényei irányították*”.

A családi levéltárban őrzött curriculum vitae alapján gazdag élete a következőkben foglalható össze.

1868-ban született az Esztergom megyei Dunamocspon. Iskoláit Esztergomban végezte. A budapesti egyetem orvosi karára 1886-ban iratkozott be. Ugyanott kapta meg orvosdoktori oklevelét 1892. június 30-án. Egyetemi pályafutása 1891-ben kezdődött, amikor *Fodor József* díjazatlan gyakornokul vette maga mellé. Ugyanebben az évben megnyeri a „*Typhusbacillus sajtáságai*” címmel kitűzött pályadíjat. Avatásának évében a kar I. tanársegéddé választotta, majd 1895-ben azok közé jelöli, akiket a bombayi pestis tanulmányozására küldtek Indiába. „*Az egészségtani vizsgálatok módszerei*” tárgykörből 1897-ben megkapja a docentúrát. A következő években ösztöndíjjal beutazta Olaszországot, Németországot, Angliát, Hollandiát és Belgiumot. Szoros kapcsolatot teremtett *Korfield* (London), *Behring* (Jena), valamint *Dunbar* (Hamburg) intézetével. Ez utóbbi maga mellé akarja kinevezni, rábízva Hamburg akkori vízműveinek ellenőrzését. *Dunbar* kívánságát azonban nem teljesíti, helyette a felkínált kolozsvári tanszéket fogadja el 1899 szeptemberében. Első közleményei a koleráról szólnak, alaposan ismertette járványtanának történetét.

Ekkorában építik ki a kolozsvári vízvezetékét: *Rigler* a tanácsadó és az ellenőrző. A szünidőkben bejárja Erdély gyógyfürdőit, feldolgozza balneológiai adataikat. 1904-ben városi egészségügyi vizsgáló állomást szervezett az intézetében az élelmiszerek

ellenőrzésére. 1910-ben a hadügyminiszter felkérésére megszervezi az állami koleravizsgáló állomást, amelyet díjtalanul vezet 1919-ig. Ugyanakkor megkezdí az adatgyűjtést a Magyarországon lezajlott fertőző betegségek történetének megírásához.

1912-ben világszabadalmat kap az ún. növényi tej előállítására. Főleg gyermekeknek, betegeknek és aggnak akart új, tuberkulózismentes, az állati tejjel egyenértékű tápanyagot biztosítani. A szabadalmat később az Egyesült Államok egyik pénzcsoprtja vásárolta meg.

Húszéves működésének színhelyét, Kolozsvárt 1919-ben hagyta el. A Budapesten ideiglenesen elhelyezett kolozsvári egyetem 1921-ben Szegedre költözött, s *Rigler* az első között nyitotta meg új intézetét. Munkatársaival feldolgozza az alföldi artézi kutak és szikes tavak kémiáját és baktériumflóráját. (A Nagy Magyar Alföld artézi kútjai és szíksós tavai. Term. Tud. Közl., 1923.)

1927-ben a budapesti közegészségtani tanszékre nevezték ki. Az intézet modernizálása mellett újjászervezte az iskolaorvosi tanfolyamot. Ekkor már súlyos beteg. Életének utolsó szünidejét még a Balatonkörnyéki kutak és források összeírásával, illetve a fürdők vízszolgáltatási tervének elkészítésével töltötte. (A Balaton északi partjának forrás- és patakvizeti Tihanytól Fűzfőig. Magy. Biol. Kut. Int. I. O. munkái, 1930.)

Nagyszámú, önálló kutatásokon alapuló közleményei mellett a tankönyvírásban is jelentőset alkotott: Az egészségügyi vizsgálatok módszerei (*Eggenberger*, 1894); Közegészségtan és a fertőző betegségek, 2 kötet (Saját kiadás, 1910.); Közegészségtan és járványtan rövid tankönyve (Szeged, 1922.); Gyógyfürdők és ásványvizek hygiénéje (Népj. Min. kiadása, 1921.).

Utolsó heteiben hordszékről irányítja intézetét. Az 1930. augusztus 20-án bekövetkezett haláláig töretlenül haladt azon az úton, amelyen *Fodor József* indította el. Méltó volt mesteréhez — és ez a legtöbb, amit az utókor in memoriam elmondhat róla.

Szállási Árpád dr.
